

Colloquium Opole 2013

Przy finansowym wsparciu:

12-14 LISTOPADA 2013

TOTALITARYZM I PAMIĘTANIE. ŚLĄSKIE DOŚWIADCZENIA I ŚLADY NAZIZMU ORAZ KOMUNIZMU

Organizatorzy:

Komitet organizacyjny:
prof. dr hab. Michał Lis - przewodniczący
dr Maciej Borkowski
dr Bernard Linek
dr Markus Bauer
mgr Leokadia Drożdż
mgr Annemarie Franke
mgr Piotr Solga

Organizatorzy:

PIN-Institut Śląski i Stowarzyszenie Instytut Śląski
Schlesisches Museum zu Görlitz,
Referent ds. Kultury przy Muzeum Śląskim w Görlitz
Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě

Zdjęcie ze zbiorów i dzięki uprzejmości
Tomasza Bąka

Program konferencji:

Dzień I - 12 XI 2013

Do godz. 18.00 – Przyjazd uczestników konferencji

18.30 – Prezentacja tomu pokonferencyjnego „Colloquium Opole 2012” –
– dr Monika Choroś

Prezentowanie założeń i celów konferencji – dr Bernard Linek, Annemarie Franke
Dyskusja nad przyszłością spotkań – dr Markus Bauer, prof. dr hab. Michał Lis

19.30 – Kolacja

Dzień II - 13 XI 2013 (sala im. Karola Musiōła w opolskim ratuszu)

10.00 – Otwarcie konferencji i powitanie uczestników – Prezydent Miasta Opola
Ryszard Zembaczyński, dr inż. Katarzyna Widera (Państwowy Instytut Naukowy –
– Instytut Śląski w Opolu), dr Markus Bauer (Muzeum Śląskie w Görlitz),
prof. PhDr. Zdeněk Jirásek (Prezydent Miasta Opawy; Uniwersytet Śląski
w Opawie)

10.45-12.15 Sesja inauguracyjna

Moderacja: prof. PhDr. Zdeněk Jirásek (Prezydent Miasta Opawy; Uniwersytet
Śląski w Opawie)

1. „Przemóc” totalitaryzmy - ale jak? Wyrugować-pamiętać-wyrwać zapomnieniu –
– prof. Dr. Dieter Bingen (Deutsches Polen Institut w Darmstadt)
2. *Polsko-niemiecki багаж przeszłości* – prof. dr hab. Krzysztof Ruchniewicz
(Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy Brandta we Wrocławiu)

11.45 – Dyskusja

12.15 – Złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym synagogę

12.45-14.00 – Przerwa obiadowa

14.30–16.00 **Sesja I** (Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego,
ul. Piastowska 14, sala Orła Białego)

Od Machtübernahme do końca aniemieckiej historii na Śląsku

Moderacja i komentarz: prof. Mečislav Borák (Uniwersytet Śląski w Opawie)

1. *Między Brückerem a Maoltke. Dolnoślązacy wobec nazizmu...* – dr Joanna
Nowosielska-Sobel (Uniwersytet Wrocławski)

2. *Czy istniała górnośląska specyfika postaw społecznych wobec polityki
hitlerowskiej?* – prof. Ryszard Kaczmarek (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

3. *Między Monachium a Poczdamem. Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego i
Opawskiego w latach 1938-1945* – dr Józef Szymeczek (Uniwersytet Ostrawski)

16.00-16.30 – Przerwa na kawę

16.30-18.00 **Sesja II** (Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego,
ul. Piastowska 14, sala Orła Białego)

Razem w obozie: polskie, czeskie i niemieckie doświadczenia z komunizmem

Moderacja i komentarz: dr Bernard Linek (Państwowy Instytut Naukowy - Instytut
Śląski w Opolu)

1. *Wyzwolenie/przyłączenie/zdobycie Górnego Śląska i jego konsekwencje dla
mieszkańców* – dr hab. Adam Dziurok (Instytut Pamięci Narodowej, Katowice)
2. *Wokół życia codziennego w byłej Czechosłowacji* – prof. PhDr. Zdeněk Jirásek
(Prezydent Miasta Opawy; Uniwersytet Śląski w Opawie)
3. „Wypędzeni” w NRD – między polityką historyczną, a pamięcią indywidualną.
Studium przypadku – dr Mateusz Hartwich (Berlin)

18.30 – Przyjęcie uczestników Colloquium przez Prezydenta Miasta Opola –
Ryszarda Zembaczyńskiego (ratusz)

Dzień III - 14 XI 2013 (Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu,
ul. Piastowska 17, sala 201)

9.30-11.00 Sesja III

Jak pamiętać o XX-wiecznych totalitaryzmach?

Moderacja i komentarz: dr Markus Bauer (Muzeum Śląskie w Görlitz)

1. *Przykład Łańsdorf/Lambinowice* – dr Violetta Rezler-Wasielewska (Muzeum
Jęńców Wojennych w Opolu-Lambinowicach)
2. *Doświadczenia z tworzenia struktury regionalnych krajobrazów pamięci w Saksonii
1989/90* – dr Norbert Haase (Drezno)
3. *Działalność Pamątnika Terezin w latach 1947 - 1992* – dr Radka Kubelková
(Pamątnik Terezin)
4. *Jak pamiętać o totalitaryzmie? Przykład Krzyżowa/Kreisau* – Annemarie Franke
(Muzeum Śląskie w Görlitz)

11.00-11.30 – Przerwa na kawę

11.30 -13.00 Sesja IV

Rozliczenie totalitaryzmów w kinie europejskim

Moderacja i komentarz: prof. Andrzej Gwóźdź (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

1. *Totalitaryzmy w filmach górnośląskich* – dr Jan F. Lewandowski (Fabryka Silesia–
–ROK Katowice)
2. *Rozliczenie z nazizmem w kinie niemieckim* – dr Sonja M. Schultz (Berlin)
3. *Polska i niemiecka recepcja filmowych obrazów nazizmu na przykładzie serialu
„Nasze matki, nasi ojcowie”* – dr Joanna Trajman (Uniwersytet Wrocławski)

13.00-14.30 – Przerwa obiadowa

14.30-16.00 Dyskusja panelowa

Perspektywy pamiętania

Moderacja: prof. Michał Lis (Państwowy Instytut Naukowy - Instytut Śląski w Opolu)

Uczestnicy:

Holm–Henning Freier (Ekspozytura Pełnomocnika Federalnego ds. Urzędu
Bezpieczeństwa byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej – Neubrandenburg)
dr Łukasz Kamiński (prezes Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie)
dr Libor Svoboda (Instytut Badania Reżimów Totalitarnych w Pradze)

16.00 – Zakończenie obrad i pożegnanie uczestników